

**KLUCZOWE ASPEKTY PROCEDURY DZIAŁANIA W SYTUACJI NIETYPACALNOŚCI UCZESTNIKA
ROZLICZAJĄCEGO KDPW_CCP PODLEGAJĄCE PUBLIKACJI NA STRONIE INTERNETOWEJ KDPW_CCP****I Okoliczności, w jakich podjęte zostają działania**

KDPW_CCP we współpracy z KDPW decyduje się, na podstawie wiarygodnych informacji i po uprzednim wezwaniu uczestnika do niezwłocznego wykonania zobowiązań (o ile nie została ogłoszona upadłość uczestnika), na podjęcie działań w związku z zaistnieniem zdarzeń skutkujących lub grożących niewypłacalnością uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, stanowiących przypadek naruszenia w rozumieniu, odpowiednio, Regulaminu rozliczeń transakcji (obrot zorganizowany) oraz Regulaminu rozliczeń transakcji (obrot niezorganizowany), a w szczególności w związku z wystąpieniem którejkolwiek z następujących okoliczności:

- 1) stwierdzenia niedoboru lub braku środków pieniężnych na prowadzonym w banku rozliczeniowym rachunku bankowym uczestnika rozliczającego KDPW_CCP lub na rachunku bankowym płatnika tego uczestnika, niezbędnych do pokrycia jego zobowiązań z tytułu rozrachunku zawartych transakcji;
- 2) niezapełnienia przez uczestnika rozliczającego KDPW_CCP wymaganych wpłat do funduszu rozliczeniowego, odpowiedniego funduszu zabezpieczającego (ASO lub OTC) lub na poczet depozytów zabezpieczających (obrot zorganizowany i niezorganizowany);
- 3) stwierdzenia braku u uczestnika rozliczającego KDPW_CCP środków pieniężnych niezbędnych do przeprowadzenia rozrachunku transakcji w następstwie tego, że inny podmiot nie dostarczył papierów wartościowych, których zbycie miało być źródłem pozyskania środków pieniężnych;
- 4) zaprzestania wykonywania przez uczestnika rozliczającego KDPW_CCP części lub wszystkich operacji w związku z cofnięciem zezwolenia KNF na prowadzenie działalności maklerskiej albo zezwolenia KNF na prowadzenie rachunków papierów wartościowych, uchyleniem zezwolenia na utworzenie banku, otwarciem likwidacji uczestnika rozliczającego KDPW_CCP lub innymi podobnymi zdarzeniami, jeżeli zdarzenia te mają negatywny wpływ na płynność rozliczeń transakcji gwarantowanych;
- 5) otrzymanie wiarygodnej informacji o podjęciu przez KNF decyzji o zawieszeniu działalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP będącego bankiem albo o złożeniu do sądu wniosku o ogłoszenie upadłości uczestnika rozliczającego KDPW_CCP przez członka lub członków jego zarządu lub inne osoby uprawnione do jego reprezentowania, bądź też otrzymanie informacji z NBP lub innego wiarygodnego źródła o ogłoszeniu upadłości uczestnika rozliczającego KDPW_CCP,
- 6) otrzymania wiarygodnej informacji o podjęciu przez właściwy organ ds. Restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji decyzji, która ma wpływ na uczestnictwo uczestnika rozliczającego w systemie rozliczeń oraz na rozliczane transakcje, których stroną rozliczenia jest ten uczestnik.

II Zakres podejmowanych działań

1. Komitet ds. Niewypłacalności

W przypadku zaistnienia zdarzeń skutkujących niewypłacalnością uczestnika rozliczającego KDPW_CCP lub zagrożenia jego niewypłacalnością:

- a) Dyrektor Działu Zarządzania Ryzykiem informuje Zarząd KDPW_CCP, w tym *Chief Risk Officer'a*, o zidentyfikowaniu ryzyka przekraczającego poziom tolerancji,
- b) zwołuje się Komitet ds. Niewypłacalności (dalej: Komitet) pod przewodnictwem Prezesa Zarządu KDPW_CCP. W przypadku nieobecności Przewodniczącego, pracami Komitetu kieruje Zastępca Przewodniczącego Komitetu, którym jest członek Zarządu wyznaczony przez Prezesa Zarządu, a jeżeli Prezes Zarządu nie wskazał Zastępcy - wyznaczony przez Zarząd. Zadaniem Komitetu jest koordynacja działań wewnętrznych jednostek organizacyjnych KDPW_CCP i KDPW w celu zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji, jeżeli wymagałoby to wykorzystania, pozostających pod kontrolą KDPW_CCP, majątkowych środków systemu gwarantowania rozliczeń, a także w celu niedopuszczania do dalszych niewypłacalności w następstwie nieuregulowania zobowiązań przez niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP.

W przypadku powzięcia przez członków Komitetu informacji na temat zdarzeń skutkujących niewypłacalnością uczestnika rozliczającego KDPW_CCP lub okolicznościach, które według ich opinii mogą prowadzić do niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, powiadamiają oni Przewodniczącego Komitetu lub jego Zastępcę, co skutkuje zwołaniem przez Przewodniczącego Komitetu lub jego Zastępcę posiedzenia Komitetu, o czym informuje się niezwłocznie Komisję Nadzoru Finansowego. Ponadto członkowie Komitetu informują Przewodniczącego Komitetu lub jego Zastępcę o podejmowanych w ramach poszczególnych jednostek organizacyjnych działaniach w związku z zaistniałymi zdarzeniami oraz współpracują w ramach Komitetu w celu wypracowania rozwiązań umożliwiających transfer lub zamknięcie otwartych pozycji niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP.

Po dogłębnej analizie zdarzeń dokonanej w ramach Komitetu:

- a) w sytuacji, gdy istnieją uzasadnione wątpliwości co do wypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, nawet jeśli w danym momencie nie oznacza to stanu niewypłacalności, Przewodniczący Komitetu lub jego Zastępca zleca:
 - wystąpienie do odpowiednich jednostek organizacyjnych KDPW i KDPW_CCP o podjęcie określonych działań w celu szczegółowego monitoringu uczestnika rozliczającego KDPW_CCP,
 - przygotowanie uchwały w sprawie zawieszenia jego uczestnictwa w danym systemie rozliczeń, wskazując jednocześnie, czy zawieszenie uczestnictwa powinno nastąpić w stosunku do całej działalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, objętej umową o uczestnictwo, czy tylko w pewnym zakresie, a także okres, na jaki ma zostać zawieszony ten uczestnik,
 - inne działania przewidziane we właściwych regulaminach rozliczeń transakcji.
- b) w sytuacji stwierdzenia niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP Przewodniczący Komitetu lub jego Zastępca zleca przygotowanie uchwały w sprawie:
 - pozbawienia uczestnictwa podmiotu niewypłacalnego,

- zawieszenia jego uczestnictwa w danym systemie rozliczeń, wskazując jednocześnie, czy zawieszenie uczestnictwa powinno nastąpić w stosunku do całej działalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, objętej umową o uczestnictwo, czy tylko w pewnym zakresie, a także wskazując okres, na jaki ma zostać zawieszony ten uczestnik.

Informacja o podjęciu uchwały w sprawie pozbawienia uczestnictwa uczestnika rozliczającego lub zawieszenia jego działalności w danym systemie rozliczeń przekazywana jest do uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, którego dotyczy, do Komisji Nadzoru Finansowego oraz do podmiotów prowadzących rynki gwarantowane, na których działa ten uczestnik lub działają podmioty reprezentowane przez niego w rozliczeniach transakcji. Ponadto KDPW_CCP wysyła komunikat blokady niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP lub podmiotów zawierających transakcje dla tego uczestnika na wszystkich rynkach gwarantowanych.

2. Pozycje i aktywa niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP i jego klientów

Po podjęciu przez Zarząd KDPW_CCP uchwały w celu likwidacji pozycji niewypłacalnego uczestnika rozliczającego, proces obsługi niewypłacalności przebiega w poniżej opisanych etapach: :

- a) Blokada uczestnika rozliczającego KDPW_CCP na wszystkich rynkach gwarantowanych, a także zablokowanie na tych rynkach działalności podmiotów rozliczających się poprzez tego uczestnika.
- b) Transfer pozycji i zabezpieczeń klientów NCM uczestnika niewypłacalnego do innego uczestnika rozliczającego.
- c) Zamykanie pozycji uczestnika niewypłacalnego.
- d) Rozliczenie zysków i strat wynikających z zamknięcia pozycji niewypłacalnego uczestnika rozliczającego. Pokrycie ewentualnych strat ze środków systemu gwarantowania rozliczeń.

3. Czynności operacyjne związane z zamykaniem pozycji:

a) **W obrocie zorganizowanym:**

Na rynku kasowym:

- i. KDPW odrzuca instrukcje rozrachunku niewypłacalnego uczestnika rozliczającego lub KDPW_CCP wycofuje z systemu rozrachunku wszystkie instrukcje rozrachunku dotyczące niewypłacalnego uczestnika rozliczającego.
- ii. Na podstawie pisemnej dyspozycji uczestnika nierozliczającego KDPW_CCP, będącego klientem niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, KDPW_CCP dokonuje transferu nierozrachowanych transakcji i zabezpieczeń do wskazanego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, z którym uczestnik nierozliczający KDPW_CCP ma zawarte odpowiednie porozumienie.
- iii. W zakresie pozycji wynikających z transakcji kasowych uruchamiane są procedury odkupu lub odsprzedaży papierów wartościowych przy zastosowaniu następujących mechanizmów:

- Transakcje BISO;
 - Zakup na otwartym rynku – rynek regulowany lub ASO GPW, ASO BondSpot;
 - Transakcje zlecone do Agenta ds. odkupu;
 - Aukcja.
- iv. W zakresie pozycji wynikających z transakcji warunkowych repo uruchamiana jest aukcja. Ponadto dla pozycji wynikających z braku rozrachunku transakcji zamykającej repo mogą zostać zastosowane mechanizmy analogiczne jak dla transakcja kasowych.
- v. Działania podejmowane w ramach aukcji:
- uruchomienie aukcji i oczekiwanie na kwotowania uczestników,
 - analiza otrzymanych ofert i podjęcie decyzji co do akceptacji najlepszych ofert z uwzględnieniem potencjalnych strat oraz wartości zgromadzonych środków w systemie gwarantowania rozliczeń,
 - poinformowanie uczestników rozliczających o wynikach aukcji.

Na rynku terminowym:

- i. Wszystkie pozycje w instrumentach pochodnych niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, które nie zostały przetransferowane, podlegają zamknięciu.
- ii. Transakcje zawierane są w pierwszej kolejności na giełdowym rynku transakcji pakietowych, a następnie w ramach zwykłych transakcji giełdowych.
- iii. Transakcje pakietowe zawierane są wynikiem bilateralnych uzgodnień pomiędzy KDPW_CCP a przejmującymi pozycje uczestnikami rozliczającymi KDPW_CCP.

b) W obrocie niezorganizowanym:

- i. Otwarcie kont rozliczeniowych KDPW_CCP, na które zostaną przeniesione pozycje uczestnika niewypłacalnego.
- ii. Transfer pozycji uczestnika niewypłacalnego i jego klientów, których pozycje nie zostały przeniesione do innych uczestników, na odpowiednie konta KDPW_CCP.
- iii. W odniesieniu do pozycji wszystkich klientów niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, które nie zostały przetransferowane do innego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, oraz w zakresie pozycji własnych niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, przeprowadzane są aukcje (w podziale na instrumenty pochodne i transakcje repo) celem zamknięcia wszystkich otwartych pozycji.

W sytuacji, kiedy po uregulowaniu wszystkich zobowiązań oraz po transferze lub zamknięciu wszystkich pozycji klientów niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP okaże się, iż na kontach zabezpieczeń prowadzonych dla klientów pozostały środki wniesione tytułem właściwego depozytu zabezpieczającego, KDPW_CCP przekazuje te środki:

- a) bezpośrednio uczestnikom nierozliczającym KDPW_CCP, na zabezpieczenie transakcji których te środki były wniesione,

- b) niewypłacalnemu uczestnikowi rozliczającemu KDPW_CCP w przypadku środków wniesionych na poczet zabezpieczeń transakcji zawartych na rachunek klientów tego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP niebędących uczestnikami nierozliczającymi KDPW_CCP lub w przypadku, gdyby zwrot środków bezpośrednio do uczestnika nierozliczającego KDPW_CCP okazał się niemożliwy lub gdyby wiązał się on z nadmiernymi trudnościami.

W sytuacji, gdy działania KDPW_CCP nie doprowadzą do wykonania świadczenia z transakcji, którego przedmiotem są papiery wartościowe, KDPW_CCP S.A. spełnia świadczenie zastępcze w przypadkach i na zasadach określonych w, odpowiednio, Regulaminie rozliczeń transakcji (obróć zorganizowany) i Regulaminie rozliczeń transakcji (obróć niezorganizowany).

III Kolejność uruchamiania środków systemu gwarantowania rozliczeń

Do obsługi niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP wykorzystuje środki finansowe w następującej kolejności:

- a) należności niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP;
- b) wstępny depozyt rozliczeniowy niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP;
- c) właściwy depozyt zabezpieczający niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP;
- d) wpłatę niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP do funduszu rozliczeniowego lub funduszy zabezpieczających
- e) zasób celowy I w wysokości odpowiadającej co najmniej 25% wymogu kapitałowego z uwzględnieniem alokacji tych środków w stosunku do danego funduszu;
- f) wpłaty pozostałych uczestników rozliczających KDPW_CCP do właściwego funduszu;
- g) zasób celowy II w wysokości odpowiadającej 25% wymogu kapitałowego z uwzględnieniem alokacji tych środków w stosunku do danego funduszu;
- h) pozostałe kapitały własne KDPW_CCP do poziomu 110% wartości wymogu kapitałowego;
- i) wpłaty dodatkowe pozostałych uczestników rozliczających KDPW_CCP do właściwego funduszu (max. 100% wartości ostatniej wpłaty podstawowej).

IV Przegląd i testy procedury defaultowej

KDPW_CCP dokonuje przeglądu procedury działania w sytuacji niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP raz na kwartał, a w razie stwierdzenia konieczności dokonania zmian w jej treści zasięga opinii Komitetu do Spraw Ryzyka w tym zakresie. Wewnętrzne testy procedury przeprowadzane są raz na kwartał. Testy procedury z udziałem uczestników rozliczających KDPW_CCP oraz innych istotnych podmiotów infrastruktury przeprowadzane są raz do roku lub po dokonaniu istotnej zmiany w treści procedury.

Załącznik Nr 9 do Procedury działania w sytuacji niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP

SCENARIUSZ TESTÓW OBSŁUGI NIETYPLACALNOŚCI UCZESTNIKA ROZLICZAJĄCEGO KDPW_CCP

Testy obsługi niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP odbywają się cztery razy do roku, przy czym uczestnicy rozliczający KDPW_CCP zobowiązani są do udziału w testach raz do roku, a pozostałe trzy testy mają charakter wewnętrznych testów KDPW_CCP.

W ramach testów swoich procedur na wypadek niewykonania zobowiązania, KDPW_CCP przeprowadza symulacje, w której zakładany jest scenariusz niewykonania zobowiązania uczestnika/ów rozliczających i ich klientów.

Celem testów jest weryfikacja poprawności przyjętych procedur na wypadek niewypłacalności uczestnika rozliczającego oraz gotowości operacyjnej zarówno po stronie KDPW_CCP jak również uczestników rozliczających.

Scenariusz testów zakłada niewypłacalność uczestnika rozliczającego KDPW_CCP działającego w ramach linii biznesowych, tj.:

- a) rynek kasowy GPW, ASO GPW, ASO BondSpot – obrót zorganizowany,
- b) rynek transakcji warunkowych repo ASO Bondspot – obrót zorganizowany,
- c) instrumenty pochodne – obrót zorganizowany,
- d) transakcje repo – obrót niezorganizowany,
- e) transakcje sprzedaży – obrót niezorganizowany
- f) instrumenty pochodne – obrót niezorganizowany

Szczegółowy scenariusz testów przygotowywany jest odrębnie dla każdego z testów. W ramach scenariusza testów zakłada się następujący katalog czynności lub działań, które mogą mieć zastosowanie w trakcie testów:

- 1) Dział Rozliczeń lub Dział Zarządzania Ryzykiem powiadamia Dyrektora Działu Zarządzania Ryzykiem i Dyrektora Działu Rozliczeń o rozpoczęciu i zakończeniu testów niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP. Powiadomienie następuje w formie mailowej za pośrednictwem poczty elektronicznej z opcją „wysoki stopień ważności” na imienne skrzynki i ogólne skrzynki komórek organizacyjnych wykonujących zadania. Tytuł maila: „GCM DEFAULT – obrót zorganizowany lub niezorganizowany”.
- 2) Jednocześnie przesyłana jest informacja do uczestników rozliczających KDPW_CCP działających w obrocie zorganizowanym lub niezorganizowanym, jeżeli scenariusz testów uwzględnia ich udział.
- 3) Dział Rozliczeń wysyła komunikaty blokady niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP na GPW oraz BondSpot. Informacja jest przesyłana za pośrednictwem kanału komunikacyjnego wskazanego w umowie z GPW lub BondSpot. Dział Zarządzania Ryzykiem wysyła do uczestników informację o zawieszeniu niewypłacalnego uczestnika rozliczającego w obrocie niezorganizowanym.

- 4) W zależności od przyjętego scenariusza wymagane są zestawienia zawierające następujące informacje:
- a. Dział Zarządzania Aktywami KDPW (DZA) - raporty zawierające dane wyszczególnione w § 15,
 - b. Dział Operacyjny KDPW - raporty zawierające dane wyszczególnione w § 13,
 - c. Dział Rozliczeń lub Dział Zarządzania Ryzykiem:
 - Wartość środków pieniężnych i niepieniężnych zgromadzonych w systemie zabezpieczania płynności rozliczeń, w podziale na depozyty i fundusze (obróć zorganizowany i obrót niezorganizowany),
 - Listę pozycji netto na poszczególnych kontraktach z rynku terminowego (obróć zorganizowany) na wszystkich kontach niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP w podziale na konta własne, konta klientów i NCM,
 - Listę pozycji netto na poszczególnych papierach wartościowych z rynku kasowego (obróć zorganizowany) niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP w podziale na konta własne, konta klientów i NCM. Pozycja netto obejmuje pozycje w rozliczeniu dla poszczególnych dni cyklu rozrachunkowego,
 - Listę otwartych transakcji warunkowych repo na wszystkich kontach niewypłacalnego uczestnika rozliczającego,
 - Listę otwartych transakcji w instrumentach pochodnych OTC (obróć niezorganizowany) na wszystkich kontach niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP w podziale na konta własne, konta klientów i NCM,
 - Listę transakcji repo i transakcji sprzedaży (obróć niezorganizowany) na wszystkich kontach niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP w podziale na konta własne, konta klientów i NCM,
 - Listę uczestników rozliczających KDPW_CCP zobligowanych do udziału w aukcji oraz do kwotowania określonych instrumentów finansowych.

Każda lista zawiera również informacje na temat właściwych depozytów zabezpieczających związanych z danymi pozycjami, w podziale na środki pieniężne i niepieniężne w danej walucie – te ostatnie w rozbiciu na poszczególne rodzaje papierów wartościowych.

- 5) KDPW_CCP otrzymuje dyspozycje transferów pozycji wraz z zabezpieczeniami od NCM. Jednocześnie otrzymuje od innych uczestników rozliczających KDPW_CCP deklaracje przejęcia pozycji, co oznacza, że pozycje NCM zostaną wraz z zabezpieczeniami przeniesione do innych uczestników rozliczających KDPW_CCP. KDPW_CCP wykonuje transfery pozycji z kont NCM do innych uczestników rozliczających KDPW_CCP.
- 6) KDPW_CCP przystępuje do zamykania pozycji w obrocie zorganizowanym lub pozycji w obrocie niezorganizowanym.
- 7) Przed zamknięciem pozycji klientów w obrocie zorganizowanym możliwe jest dokonanie kompensacji pomiędzy rachunkiem własnym niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP a pozycjami klientów niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP w taki sposób, aby pozycja z rachunku własnego redukowałą pozycje netto klientów.

- 8) KDPW_CCP zamyka wszystkie otwarte pozycje niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP korzystając z następujących mechanizmów:
 - a. Transakcje BISO;
 - b. Transakcje bezpośrednie na rynku giełdowym lub ASO;
 - c. Transakcje zlecone do Agenta ds. odkupu;
 - d. Aukcja.
- 9) KDPW_CCP na bieżąco szacuje wielkość strat wynikających z pozycji niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP w podziale na waluty.
- 10) KDPW_CCP składa zlecenie sprzedaży papierów wartościowych złożonych przez niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP jako zabezpieczenie z datą rozrachunku T+0. Jednocześnie weryfikuje dostępność techniczną do wykorzystywanych mechanizmów.
- 11) KDPW_CCP może zlecić DZA zamknięcie inwestycji w kwocie niezbędnej do przeprowadzenia prawidłowego rozrachunku transakcji niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP we wszystkich rozliczanych walutach lub zlecić przygotowanie wniosku o uruchomienie środków z linii kredytowej.
- 12) Po zamknięciu wszystkich pozycji ustalane są zobowiązania i należności niewypłacalnego uczestnika rozliczającego KDPW_CCP:
 - a. dla rynku kasowego – obrót zorganizowany: kwoty netto rozrachunku ustalone na poszczególne dni cyklu rozrachunkowego w podziale na waluty,
 - b. dla instrumentów pochodnych – obrót zorganizowany: wartość bieżących rozliczeń rynkowych oraz premii,
 - c. dla instrumentów pochodnych - obrót niezorganizowany: wartość środków, które należy wypłacić innym uczestnikom rozliczającym KDPW_CCP w związku z przeprowadzonymi aukcjami w podziale na waluty.
- 13) Po zakończeniu testów obsługi niewypłacalności KDPW_CCP sporządza raport dotyczący przeprowadzonych testów.
- 14) Raport z testów przekazywany jest do Dyrektora Działu Zarządzania Ryzykiem oraz Dyrektora Działu Rozliczeń.
- 15) Dyrektor Działu Zarządzania Ryzykiem oraz Dyrektor Działu Rozliczeń na podstawie raportu podejmuje decyzje o konieczności ewentualnych zmian w procedurze działania w sytuacji niewypłacalności uczestnika rozliczającego KDPW_CCP, o czym niezwłocznie informują członka Zarządu KDPW_CCP odpowiedzialnego za obszar zarządzania ryzykiem (*Chief Risk Officer*).